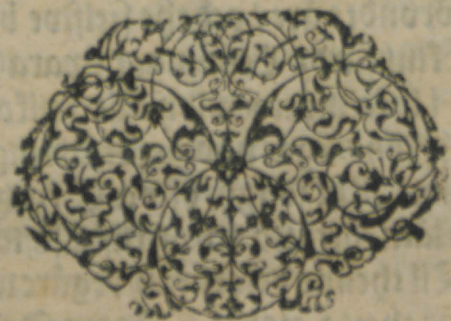

och Ständer / thetta medh wåre egne hån-
der vnderkrifwit /
och witterligen lätit hån-
gia och tryckia wåre Inse-
gel här ne-
dan före / som gifwit och
krifwit är i Stockholm den
20. Martij
åhr 1649.

74. 72

Kort

EXTRACT

Aff de Hufwud, Orsaker / som Kongl. M:tt
wår Allernådigste Konung och Herre / oom-
gängeligen bewekt och necessiterat haf-
we / at ikläda sigh åter å nyo Wapnen
emot Danmarck.

Tryckt i Stockholm / hoos Henrich Keyser /
Kongl. Booktryckiare Åhr 1658.

79

S Til thet Första/ war beleswat och föras-
kedat/ at Kongen i Danmark skulle öfwerlesera/
til Hans Kongl. Mayst. Tatusend Knechtar och Tatusend
Ryttare/ Emedan then Swenske Armeen ändå stodh i See-
land. Och ändoch Hans Kongl. Mayst. på dee Danstes
trågne Bööm och anhöllande/ remitterade och gaff förbe-
rörde 2000. Knechtar efter/ på det dee så mycket godwilli-
gare dee vthloswade Ryttare öfwerläta skulle; Så hafwa
dee Danste lijkwäl sådant icke efterkommit/ förberandes
sin oförmögenheet/ at kunna ett så stort antahl opbringa;
Der man lijkwäl hafwer den wise esterrättelse/ at Kongen i
Danmark då många wärfwade Ryttare i sin Tienst hade/
hwilke han icke öfwerantwarda wille/ vthan hölt them hoos
sigh qwarre/ twiswels vthan til ingen annan Dessen/ än at
tillfoga Hans Kongl. Mayst. widh occasion der medh skada
och affbräck. Sedan/ enär man på Kongl. Mayst. wäga-
nar om förberörde Ryttares lesseringh ändtügen anhölt/
kommo de seent omsijder fram: Men icke i den quantitet
som vthloswat war/ vthan sögo mehr än halffparten/ som wo-
ro en hoop medh Danste inödt Solet/ deels Musquetera-
de/ deels owäpnade/ så at Kongl. Mayst. i denne Puncten
ingen tilbörlich Satisfaction och äthnöje bekommit hafwer.

Til det Andra/ äre och dhe tilaccordera-
de Befäsningarne i Skåne och amorstädens på förefattan
Tidh och Termin i Fridzfördraget/ icke af Kongen i Dan-
mark evacuerade, och Kongl. Mayst. inrymbde/ vthan haf-
wer Kongen i Danmark swära trögt/ långsampt och kall-
sinnigt

sinnigt handterat det wärcket; Serdeles halkat och fördrögt
medh Brehmer Bördes restitution, sampt böm Hwenens i
Skåne och Komsdahlens i Trundheems Lahn lesswereringh;
Der doch Kongl. Mayst. til detta alt så wäl förmedelsi Fridz-
fördraget/ somelliest många andre cemoosfärelige skäl och
Argument är berättigat.

Til det Tridie/ är och icke til at förtiga/ hu-
ruledes Kongen i Danmark sielss hafwer offererat och til-
budit sigh/ at wela tractera medh Kongl. Mayst. emnar-
mare Förbundz och Wänstaps oprättelse. Kongl. Mayst.
til at wiisa och betyga sin inclination och benägenheet der/
til/ hafwer genast affärdat sine Commissarier til Köpen-
hamn; Hwilke/ emoot Kongl. Mayst. förhoppning och
wålmeente intention, äre där fast längre/ än som ärat och
intenderat war/ medh säsnigt disputerande, Fredz Ar-
tiklernes wrängwisse vthtydingar/ emoot des rätte och
klara Förstånd/ sampt flere andre komster/ nye inkast/ in-
ventioner/ och intriger uppehåldne wordne/ alt til den
ända/ at draga Saken på Långh Väncen/ och göra i medler
tidh Hans Kongl. Mayst. det Wärcket så ledesampt och
förtreteligit/ at hans Kongl. Mayst. der igenom/ skulle för-
orsakas at quittera Kongen i Danmarks Land/ medh oför-
rättad och ofullkomnad Saak/ hwarigenom sedan hele wä-
sendet kunde sättias vthi större Osäkerheet/ Drichtigheet och
Willwalle/ än tilförende warit hafwer.

Til det Fierde/ hafwer och Hans Kongl.
Mayst. til at tee och wiisa sitt allswarlige vpsäch/ til befor-
ra

S Til thet Första/ war beleswat och föras-
kedat/ at Kongen i Danmark skulle öfwerlesera/
til Hans Kongl. Mayst. Tufusend Knechtar och Tufusend
Ryttare/ Emedan then Swenske Armeen ändå stodh i See-
land. Och ändoch Hans Kongl. Mayst. på dee Danstes
trågne Böön och anhällande/ remitterade och gaff förbe-
rörde 2000. Knechtar effter/ på det dee så mycket godwilli-
gare dee vthlofwade Ryttare öfwerlåta skulle; Så hafwa
dee Danste lijkwäl sådant icke effterkommit/ förbärandes
sin oförmögenheet/ at kunna ett så stort antahl opbringa;
Der man lijkwäl hafwer den wise effterrättelse/ at Kongen i
Danmark då många wärswade Ryttare i sin Tienst hade/
hwilke han icke öfwerantwarda wille/ vthan hölt them hoos
sigh qwarre/ twiswels vthan til ingen annan Dessen/ än at
tilfoga Hans Kongl. Mayst. widh occasion der medh skada
och affbräck. Sedan/ enär man på Kongl. Mayst. wäg-
nar om förberörde Ryttares leffreringh ändeligen anhölt/
kommo de seent omsijder fram: Men icke i den quantitet
som vthlofwat war/ vthan sögo mehr än halffparten/ som wo-
ro en hoop medh Danste inödt Solet/ deels Musquetera-
de/ deels orwäpnade/ så at Kongl. Mayst. i denne Puncten
ingen tilbörlich Satisfaction och åthnöje bekommit hafwer.

Til det Andra/ äre och dhe til accordera-
de Befästningarne i Skåne och annorstädes på föresattan
Tidh och Termin i Fridzfördraget/ icke af Kongen i Dan-
mark evacuerade, och Kongl. Mayst. inrymbde/ vthan haf-
wer Kongen i Danmark swåra trögt/ långsampt och kall-
sinnigt

Yarta
Ramatoko

9584

sinnigt handterat det wärcket; Serdeles halskat och fördrögt
medh Brehmer Bordes restitution, sampt öön Hwenens i
Skåne och Komsdahlens i Trundheems Lahn leffreringh;
Der doch Kongl. Mayst. til detta alt så wäl förmedelsi Fridz-
fördraget/ somelliest många andre cemoosfärelige skäl och
Argument är berättigat.

Til det Tridie/ är och icke til at förtiga/ hu-
ruledes Kongen i Danmark sielf hafwer offererat och til-
budit sigh/ at wela tractera medh Kongl. Mayst. emnär-
mare Förbundz och Wänstaps oprättelse. Kongl. Mayst.
til at wijsa och betyga sin inclination och benägenheet der-
til/ hafwer genast affardat sine Commissarier til Köpen-
hamn; Hwilke/ emoot Kongl. Mayst. förhoppning och
wålmeente intention, äre där fast längre/ än som ärat och
intenderat war/ medh säengt disputerande, Fredz Ar-
tiklernes wrångwisse vthtydingar/ emoot des rätt och
klara Förstånd/ sampt flere andre komster/ nye inkast/ in-
ventioner/ och intriger uppehåldne wordne/ alt til den
ända/ at draga Saken på Långh Bäncken/ och göra i medler
tidh Hans Kongl. Mayst. det Wärcket så ledesampt och
förtreteligit/ at hans Kongl. Mayst. der igenom/ skulle för-
orsakas at quittera Kongen i Danmarks Land/ medh oför-
rättad och ofullkomnad Saak/ hwarigenom sedan hele wä-
sendet kunde sättas vthi större Osäkerheet/ Orichtigheet och
Willwalle/ än tilförende warit hafwer.

Til det Fierde/ hafwer och Hans Kongl.
Mayst. til at tee och wijsa sitt alswarlige vpsäth/ til besor-
wa

dra executions Tractaten, beordrat en deel aff Urmeen/ser-
decles Infanteriet och Artilleriet, at draga sigh vthur dhe
Wensyßelske Qvarteren äth Tyskland/ och sielst begifwit
sigh til Oldenslow och på Gränzen/ menandes då at wa-
ra så mycket närmare at affmarchera och gå der vth/ så
snart Tractaten skulle vara richtigh; Hvilket Hans
Kongl. Mayst. tina och stund förmodade. Men ju län-
gre Hans Kongl. Mayst. hade sigh ifrån dee Danske
Quarteren moverat, ju mehra hafve de Danske Com-
missarier tergiverserat och dragit sigh ifrån Tractatens
Slut/ alle des Puncter och Artikler, som sielstve Freden
förnemst beroor och hänger oppå/igenombärat/förstympat
och enerverat; och omsider på tree Beckurs Tjdh ingen
sammankomst medh Kongl. Mayst. Commissarier welat
hålla. Och endock de Danske Ministri syntes vnderstun-
dom til een och annan Punctz affhandling at wela sigh
länckia och förklara / så hafve dhe likwål widh näste con-
ference derefter/ retracterat och förändrat sin Mening/
tagandes altjdh sine Ord igen/ eluderandes wärcket och
altjdh wäntandes på nye händelser och emergentier,
som kunde obligera Hans Kongl. Mayst. at begifwa sigh
der ifrån medh ovtharbetat Wärc.

Til dedh Fempte / hafwer Hans Kongl.
Mayst. af denne Tractatens långsamme drögimähl tagit
en obotelig Skada / och måst esomofftast förant ra sine
Consilier och Delleiner, hwarigenom Tjden och Occasio-
nerne äre Hans Kongl. Mayst. fruchtlose gängne vthur
Händerne/ och hafwer fördenskul icke kunnat medh sådan
Vigor.

Vigor och efferttryck agera emot andre des Siender/ serdeles
secundera sine/ så wjdt aflägne Länder i Prussen/ och Staden
Ehorn/ som aff dee Dester Rikiske och Polniske Troupper
medh en långwarigh Belägring hafwer varit beängstigat.
Således hafve Hans Kongl. Mayst. Siender fått Lust
och Raderum/ at bemächtiga sigh den ene avantagen
och fördelen effter den andre / hwartil Danmark medh
Tjdz spillo och Tractatens förhållning är wällande och
Drfaat.

Til det Siette / wore the Danske effter
Pacternes innehåld obligerade at refundera det Guineeske
Compagniet des ledne Skadestånd/ belöpanades sigh öfwer
4. Tunnor Bull; Och enär Kongl. Mayst. Commissarier
om betalningh anhölle / hafwa fuller de Danske tämmeligh
wåli förstonne vthlätit sigh / men sedan moverat quæstio-
nem an? och på lyctone sigh til ingen Wedergållningh we-
lat beqwäma/ kallandes denne rättmätige prætension och
ansfordran schimpfeligen ett opus supererogationis.

Til det Siunde/ är igenom denne Tra-
ctat på Danske sidan sökt och intenderat, at omkulasta och
ophafwa alle Kongl. Mayst. Regalier, Högheter / Andelige
och Werldzlige/ til Landz och Watns / hwilke likwål Hans
Kongl. Mayst. såsom den der mitt i Sundet rådandes är/
oemotståndeligen / förmedelst Pacternes Krafft och Vigor,
medh all Skäl och Rätt tilkomme.

Til det Ottonde / kommer här ock billigt
högsste consideration och betänckande/ at dee Danske hafve
vnder

vnderlydt sigh strax efter sluten Fredh / at disputera Hans Kongl. Mayst. sin wäl förwårswade och fullkomlige Tullfri-
heet i Sundet / trugat af des Vnderfåthere Certificationer
och Tull erläggande / twert emoth Fridzfördragets lydelse
och innehåld.

Til det Nijonde / oansedt Pacterne oblige-
ra och förbinda Kongen i Danmark / at förswara Sundet /
och icke tilstådia någon fremmande Orlogz Flotta passagien
och igenomsarten in i Östersjön ; Så hafwa likwäl de
Danste widh påstående Tractat i Köpenhamn / emoth
Kongl. Mayst. Commissarier / som skrytt på denne Artiklen
trängde och yrkade / icke welat fullkomligen sigh förklara och
vthlåta / ehuru wäl deras Säkerheet och Wålfård der vthin-
nan så wäl interesserar, som Hans Kongl. Mayst. Hwar af
noghsamt är klart / at Danmark icke skulle wara obenågen /
om det på deras sida eliest stodo til görandes / at indulgera
och tillåta een sådan igenomsart i Sundet ; Serdeles der
dedh på Kongl. Mayst. Riksen och Lånder woro ansedt.

Til det Tjonde / är man ock kommen i
förfarenheet / at de Danste hafwe omgåt medh the arglistige
Tackar och Rådslag / at wela widh affedd lågenheet falla
in på Syen / och der infestera och öfwerumpna Riksz Am-
miralens Grefwe Brangels Quarteer och vnderhafwande
de Troupper / då de sigh der om minst för sedde ;

Til thet Elfte / är och märkiandes / at Kon-
gen i Danmark / sedan Freden sluten war / hafwer icke allenast
intet afdanckat sitt främmande wårswade Solck / vthan
the

the fast megra meoy nye Wårswadens uppenbarhet
Landz söckt at stärckia och föröka / Kongl. Mayst. til alsom-
förste präjudiz och försång. Ty man kan wäl efftertänckia /
hwad för speler och bekostnad / thet fremmande Solckets Un-
derhold / sampt nye Wårswingars fortsättiande / fordar och
kråfwer. Hade nu Kongen i Danmark haft en fredeligh
och oprichtigh intention / som han dock awanswijs låt påstå-
na / hade han icke haft behof / sigh och Danmarkz Riksz Stat /
som utan thes war graverat nogh / medh sådane / och på then
Tijden onödige expenser at belasta / efter Danmark war
thå medh inge krig och Siender beswarat. Hwar af man
icke obilligt kan sluta / at Kongen i Danmark / thå han ånnu
i wårcket war / Freden at ingå / hafwer hafte i sinnet at bryta /
enär hans dessein hade warit mogen. Til hwilken ånde han
sitt wårswade Krigzsolck icke dimittera wille.

Til det Tolfte / hafwe the Danste / som
Pacterne förnä / icke renuncierrat och opsagt de försångeli-
ge alliancer och Förbund / som de medh Kongl. Mayst.
Swänner och illwilliande / som äre Ryssen / Pähländ / Rysa-
ren / Brandeburg och andre / ingått och vprättat hafwe ;
Vthan styrckia och fomentera deras widrige Consilier och
Stemplingar emoot Kongl. Mayst. och des vnderliggian-
de Land och Riksen / så wäl sielwe hemmahooz sigh / igenom
Bress och communicationer / som eliest vthan Landz igenom
sine betiente och Ministros / in thet annat sökiandes och effter-
trachtandes / än at upwäckia och hissa Kongl. Mayest. flere
Siender och Swänner på halsen.

Til

Zu der **U**retttonde / warder ock förspordt /
huruledes the Danste Ministri / serdeles Adelen och förnem-
ste Herrarne hafwe lättie så småningom sigh vthtryckeligen
förliuda / at denne sidst vprättade Freden icke skulle langh-
warachtigh blifwa / menandes sigh alltidh bryta kunna / e-
när dem så lystade och til pass komme.

Aff thetta alt / sampt annat mehra / är klart til at döma
och afftagha / hwad the Danste för ai Skölden / och hwad
man på deras oprättade Pacter, Troo och lofwen / hafwer til
at byggia / och sigh förlåta. Så at / ehuru wäl the hafwa satt
Freden på Paperet / den vnderskrifwit och förseglat / hafwe
the likwäl fattat ett othsläckeligit Haat / Kriugh och illwilla
i hiertat / emoot Kongl. Mayst. och des Rikets Lycka och
Wälgång / welandes medh sielfwa Örmingen och wäretet
vthbrista / då dee sitt rahm / råderum och tilfälle der til af-
sedt hade. Hwarföre sådant at förekomma / är Hans
Kongl. Mayst. forcerat och nödhwungen / at sökia sin sä-
kerheet igenom Wapnen / den Kongl. Mayst. eliest seer sigh
hwarken medh Tractat eller på annat sätt / at kun-
na nå och erhålla / lictandes på **G**ödh /
och sin rättferdige Saak.

Ursachen / warumb Stralsund hat
accordiren und sich an den Churfürsten zu
Brandenb. den 15/25. Octobris Anno 1678.
ergeben müssen / 2c.

Ehat die Stadt Stralsund bey gegen-
wärtigen Kriegesläufften / wegen ihrer Situation,
fast keine andere Gefahr als vom Feuer / und insons-
derheit nun lezlich / da der Churfürst sich dafür sette /
zu fürchten gehabt / der ihnen auch damit in seinem ersten Schre-
ben / vom 18. Sept. welches aber nicht in des Raths Händen kom-
men / hefftig drohete / und etliche Tage hernach solches in einem
doble, so heimlich herein practiciret / und dem Worthaltens-
den Bürgermeister zugestellet worden / mit noch vielen schwerern
Drohwortē wiederholete. Wie nun dessen öffentliche Verlesung
vor der gesambten Bürgerschaft / die vorhin schon von ihnen ge-
fassete Furcht dergestalt vermehrete / daß / ob gleich die auf den
Churfürstl. Brief abgefertigte Antwort / worbey Ich eines in
meinem Nahmen fügete / in ziemlichen terminis verfasst ward /
Sie dennoch fast alle miteinander in die grössste Conster nation
darüber geriethen / und nicht auf die geringste Anstalt / der publi-
cirten Feur-Ordnung gemäß / weder zur Verhütung noch zeitli-
ger Löschung des Brandes / bedacht waren / so habe Ich fürnöthig
erachtet / selber etliche mahl auffs Rathhaus zu gehen / Sie ihres
Endes Pflicht zu erinnern und anzumahnen / daß in dieser occa-
sion sie ihre Treue gegen Ihr. Königl. Majest. redlich beweisen
möchten; Welche exhortation von ihne mit grössster Kalt-
nigkeit aufgenommen / und nicht alsofort / sondern erst hernach durch
Deputirte beantwortet ward / deren Erklärung dahin gieng daß
man durch Unterhandlung den Churfürst. von seinem Vorneh-
men zu divertiren trachten solte. Gleich wie hierauf nicht un-

